

המחצפה

עתון שבועי

לכר עניני החיים, לספרות ולמדעים ולכל עניני היהודים.

יוצא לאור בכל ערב שבת

מחיר החתימה על "המחצפה" עם ההוספה הספרותית החדשה "רמת המחצפה":

באוסטריא-אונגריא:

לשנה 7 כתרין
 לחצי שנה 3.50
 לרבע 1.75

ב א ש כ נ ז:

לשנה 8.— כתרין

ביתר הארצות:

לשנה 9 כתרין — 9.50 פראנק.

על "המחצפה" כלי ההוספה הספרותית אין להתוב.

אין הנחה מהמחיר.

מחיר מודעות או הזכרות לנפטרים לפי גדל השטח.

ברכת מו"ט חצי הכתר. בראש הגליון שני כתרין.

גליון בודד 12 הלר.

המשנה מקומו עליו להודיענו מיד לא רק שם מקומו החדש, כ"א גם שם מקומו הקודם.

קאנטא של פאסט-שעק נומר 76.918

האדרסה לבית המערכת ולאדמיניסטראציה "H M I C P E"

ul. Św. Sebastyjana 32. Kraków.

Kraków 29 Marca 1907.

גליון יג-יד.

קראקא י"ד ניסן פ' שמיני תרס"ז.

אל הקוראים בקראקא.

ביום א' וביום ב' של פסח אה"צ בשעה ג' ידווש הרה"ג ד"ר זליגר בביהמ"ד הגדול "בני אמונה" שומעים יקובלו בספ"י.

אל הקוראים הנכבדים.

הגליון הכפול הזה הוא האחרון לרבע הנכחי. אלה מהקוראים באסטריא שכלה עתה זמן חתימתם, ימצאו בגליונם שטר-פרעון (ערלאג-שיין), שיוכלו לשלוח בו דמי החתימה כלי תשלומי פורטה ויואלו נא למחר להשתמש בו למען לא יהיה הפסק במשלוח הגליונות להם.

הקוראים רואים שערך "המחצפה" הספרותי הולך וטוב ומלבד ערכו בתור עתון אין לו לבוש בפני הזורנלים הספרותיים ההגונים, ואחרי שנוכחו כבר גם גדולי האפטימיסטים כרוב הנסינות החדשים מה קשה עתה לעתונים עברים להתקים, חובה מוטלת על כל היודעים את הצרך בעתון עברי קים ובטוח עכ"פ אחר כממלכה גדולה בת שתי מיליונים יהודים נאמנים - לעזור לחזוק "המחצפה", שבכל אופן כבר עברו עליו שלש שנות חוקה, לעמל להמציא לו חזת מים

הגם, את הג המצות יהוגו ככל הפרטים והדקדוקים כיוצאי החפזון בימי פסח מצרים. מקליהם בידם וכו'. לא נוכל בשנה הזאת לשאת מושא במקום הזה על "זמן הרוחני". לפאר ולרומם את הג התהיה ותרור; הגנו נתפך לאכל ומשושנו למספר. לפני הג הנאולה יצאו אחינו בגולה, אלפי נאות שלום, שכבר הוכנו לכבוד הג הנחדה הרבו, נהרסו, היו למעי מפלה. אלפי יודים מבני ישראל, אשר ימחו כל ימי החרף הארוך להג המצות הזה, ויצפו לו בגליון עינים, ספרו את השבועות, את הימים, החכרים עוד לפסח, אשר עלו על כל דבר חדש, שהבינו אמותיהם להג הבא, מתחבאים עתה בחדרת מות, בערום ובהסתר, בארוות כוסים, ברפתים, בהרבות זרים ובמרתפות, וישאלים בחדרה: מה נשתנה הפסח הזה? מה נאכל ביו"ט? איפה נעשה את הסדר? מה נלבש בהג? מדוע יצא הקצף עלינו? ארבע קשיות המורות, שאין עליהן תרין אהר מאייר, "עבדים היינו", ולבות האבות מתהפכים בקרבם ונפשות האמות מתעטפות והעינים זולגות דמעות ומכיסות בהמלה על העוללים הנקיים מהמל עיניהן, שנשבת הגם ומשושם והם נודדים בגולה, האויב האכזרי השבות את הכל, ובמה איזה בעלי דמיון מן הגולים בשבוע של פסח מתרקמים ציורים מגרוש מצרים, מגרוש ספרד, מגלות ירושלם והם מקיצים מהלומות דמיונותיהם ורואים את הממשות-גרוש רומניא, ועל זכרון איזה בעל-זכרון עולה ההרוז

משלמים, הלא המחיר קטן מאד, למרות יוקר הדפוס עתה ואפשר לכל יודע עברית לחתום עליו בעצמו ולא להשתתף עם אחרים ולגרום נזק למו"ל. ראויה ספרותנו העברית הדלה לעמל בשבילה כמו כשביל כל מוסד לאומי עכ"פ. ועתון במדינה הזאת קודם לעתון במדינה אחרת, ובפרט ש"המחצפה" שוה בכל אופן את המחיר, שנקבע לו.

בזמן האחרון סכב איזה שגורר בגליציא, להוציא כסף כמעט כאונם מידי כל מי שפגע בו, ולא מצא תחבלה אחרת למעשה החמס מאשר לגנות את "המחצפה" ולהוציא עליו דבות שוא, למען הסיר את החיתמים מאחריה, להשיב כוח את מקומו, שכל עקרו לא היה אלא אמצעי לשגוררות ולגנל בשבילו לזמן קצר, כודאי כבר נוכחו הנגולים כמה אפשר להאמין באמצעי רמאות כאלה וידעו להזהר מדברי שוא והבל להבא.

את כל קוראינו, סופרינו ויודינו נכרך בשמחת החג.

יוצאי חפזון.

בערי בוקובינה הסמוכות לגבול רומניא התעכבו אדפי אחינו אנשים, נשים וטף, שנמלטו על נפשותיהם מפני עברת שודדים רעבים, שהשליכו בהם שונאי

פיליטון.

ליל שמורים.

יבוא הליל, בא ליל השמורים... בתבלת המרום ככבים אי-ספורים, באיר קנמון ומזר, מרים נחום, שבורה, דומיה, נרדמת מנגהית, חוננת הבריאה חנינת האביב, הדרור...

על בשלחן הערוך: קדינים משלינים, קערות צחצחות, בקבוקים מבריקים, גם מצה גם מרור כחוק, שם מסב אבינו כמלך בעמרה, שחוקינה על שפתי אמוני היקרה, המלכים מתאמצים לחונ...

הג גדול, הג נכבד, הוא ליל השמורים! הוא מעיר בקרבי זכרונות, הרהורים מזורים, נפלאים במאד, וארבע הכנסת או שנים מעמתי וקשכור חלומות מסכסכים חלמתי, גכות בגדות ושור...

לא ארגיש את טעם החרסת, תיקות, לא אשמע הננינות הננות הרכות שזמר פה אבי בלאט... כי צחנת הלבונה את נפשי מחנקת... כי אוני תצלנה לקול רשעה צוחקת, מאנבת עם אמלל ומט...

כי ליל שערוריות הוא ליל השמורים... או יחיו באפל בלבולים קבורים ויתהלבו בדבר, בצל... מרשילים הלבבות, מחבילים המחזות, ישתובב הרוח, יפרצו הכחות, כל יחסן לא אדם לא אל...

ישראל החולם! איך תשמח איך תחוג, החרות שעברה, החפש החזוק... אך שלום כבבקה תסם... ופראים שובכים, פה הנם בשער, להשמיד זכרך מן ער נער, כי אתה - הצמא לדם!...

נהנה הליל פה ליל השמורים... בתבלת המרום ככבים אי-ספורים, באיר קנמון ומזר, מרים נחום, שבורה, דומיה

נרדמת מנגהית חוננת הבריאה חנינת האביב, הדרור... בודאפעסט, משה ברוך.

פנטסיות ורפרורים.

(ארנינלים וגם תרגומים ע"פ האעק ואחרים). מאת י. פרנהוף.

בסבת ענפים.

אביב, יום בהיר וזך, ראשון לחג הפסח, החמה מטפטפת, העולם מטיל בפרדם העיר, מאחרי סבת-ענפים, על פסל צבוע לבן, יושבים איש ואשתו, זוג זקן, הוא קרוב לשבעים וגם לה מלאו כבר ששים וחמש שנה, עיני שניהם נטויות לאדמה וריסיהן מרפרפים.

בתוך הסכה יושב ג'כ זוג, אבל צעיר מאד, הוא כנן עשירים והיא מונה תשעה עשר אביבים.

ביררר עוד קריר היום! לוחש השב לפלג-גופה, ומתחך שכמו בנזע האלון, ומשפסף שתי כפותיו זו בזו, השיית יודע על שום מה לא יופעי עוד אביב בראוי! מעירה זונתו, ונושאה עיניה משהו ומביטה אל האופק.

תרגע כידנו בטפלו בשעתו כזאת. אלו היה רב אחד כזה היינו פורשים בשמן למען דעת להזהר ממנו: אך לדאבוני ישנם רבנים אחרים כאלה, אשר מאין להם שום ידיעה בפוליטיקה ושום יגש צבורי נתפתו על נקלה ע"י התקופים והם עומדים לימינם לדעת מיליוני יהודים, לאסוף כל בית ישראל. רק רב אחד כזה מכרחים אנהגן לפרסם, יען כי הוא אינו בטלן כלל ולא שונג, הוא יודע את אחריות מעשיו ונשל על עצמו להיות סוכן ועוזר לצורכיו. הוא הרב ר' אבלי שגור מ"ר נ"ב. הוא הכטיח באספה הלכותית של הרבנות החדשה, כי פולני גמור הוא כלב ונפש וע"פ ההכרה הזאת הוא מתנהג. הוא אסר בשם ביה"צ ובשם התורה אספת בוזרים, שרצו להחליט לבחור ביהודי. קנאת הדת אכלתהו לפי הדת, כי האספה היתה בבית תפלה. בעוד שהיא בעצמו משתמש בביה"צ הישן הנאדר בקדש לעניני פטרונישות ורה, העיו לאסור אספה פטרונישית יהודית בבית תפלה פרטי, והוא בתור בן תורה הלא מכרה לדעת, שהפטרונישות היהודית היא בכלל יהדות ואספה המתעצת לבחור בא"כה יהודי, אשר יואיל להבין על התורה ועל ישראל אינה מחללה את הקדש. אך לאשרנו יש אהן פרטי לביה"צ ההוא ובהכרח את כונת הרב לא שמע בקולו ונתן מקום לאספת בוזרים. — רבנים ועצומים קמים עלינו בארץ הזאת, לגוול מידנו את זכות-הבחירה, שננתה לנו על פי החוק, להגין על עמנו העשוק והרצוי. המועצה הלאומית הפולנית (ראדא נא-ראדאווא) כופה הר פניגות אל כל קנדיט יהודי ועל כל ראשי הקהל והרבנים, להשמר מבהירת יהודי ואם לא... בפירוט אימר החוק, כי אסור לאנוס את הבודהים, אסור לגוול מהם את רצונם ההפשי והאדוניס האלה, עריצי הקנאים הפולנים, עיוו לעבור על חק ולאנוס את היהודים לתור על זכותם ולבחור רק כגן מפלגתם. בחצפה כזאת אין יוכלים להתחכם רק נגד יהודים שפלים, שהצופים יודעים בהם, כי הם יראים מקול עלה נדף. אלו מסרנו את הדבר לבי"ד של ענשים, היו השופטים מכרחים לעניש את האדוניס הרמים ע"פ החוק. אבל ההצופים יודעים, כי לא נעשה כן והם שולחים הוזהרות לכל ראש קהל, לכל רב ולכל קנדיט יהודי, לכל יעשו פוליטיקה יהודית. רבנים כבר שמעו, לבשתנו. אנהגו קוראים בזה אל כל בני עמנו, היהודים את אחריות מעשיהם בשעת הבהירה לפני בני עמנו העשוק והגול, הצריך לכאי"כהו שיגינו עליו באמת. אל תשמעו אל מזהירים ומאמיים יהיו מי שיהיו. כאיש אחד נתחבר לבחור רק באי כהנו אנו. גם לממשלה אין יכלת לחנות לנו דעה כמי נבחר ומכ"ש לאינו „פרצים“ פרטיים ועושי דברם שר"המתוו. אם יהפין אינו שר מתוו להשפיע על הבהירות אין להשוש מהוכרחו בע"פ או בכתב, כי הוא עובר על חוק. חוקי ידים רפות, צאי מן הספק, לבשו עוון, עורו את עמנו. כישובה גליה בועד המדינה הגיד נציב גליציה גראף פוטוצקי, כי אסור להטות את הבהירות לדעת אחרים. ואף אלו היתה באמת סכנה לאינו יהודים לסרב לדעת התקופים, עלינו למסור נפשנו על זכות עמנו. אין רשות לאדם לקפה זכות העם לזכותו הפרטית. ביהודים נבחרו

השוד ברומניא.

המשל אימר „לבנות קשה, אבל להרוס קל מאד“. אך קהלות היהודים ברומניא לא נדרכו ביום אחד. השוד לא בא פתאם כמהפכה אלמנטרית. השוד הוכן ימים רבים מאת אנשי מצע, אשר עינם רעה כלחם, אשר יאכלי היהודים בארצם. הארץ עניה בעסקים, אף שעשירה היא ביבול הארמה. אך מפני שהקרקעות הם נמעט כלם קנין מיוחדים מעשים, משפחות הנכסכים והמה מבכרים תמיד את היהודים ההרוצים והנאמנים, להחכיר להם את אהוזותיהם במחיר רב וללכת בשל כל הימים, מאשר להחכירם לנצרים כפחות, גם הסוחרים בעלי המלאכה היהודים והחכמים והסופרים מבני עמנו הרוצים ומשכילים יתר מתישבי הארץ, על כן גוללה הקנאה בתוך האינו-טלנציוא הרומנית נגד היהודים והם הורקים שנים עליהם והורצים נגדם לשון אפעה מלאה המת נקם. הסופר בעטו, הכמר והמורה בלשונם והספרותנים בהפגנותיהם מסיתים את ההמון הגם והנבער בלי הרף ביהודים, בהסגורם להם, כי רק המה בעזריהם, כי להאשים את

את העיר אוריא. ומניסטר צרפת לעניני החוץ פישון הודיע את המעשה לכל הממלכות. אנגליא תעזור את צרפת במעשיה במרוקא, כי היא צריכה עזרתה במצרים. מלחמה באמריקה הדרומית. בין הרפובליקות סן סלוואדור והונדורס מצד אחד והרפובליקה ניקאראגוא מצד אחר פרצה מלחמה שנית. ארבעה ימים האריך הובח. חיל הרפובליקות הראשונות נפל, חיק איש נפלו חללים, שר צבאם וכמה מאות איש נפצעו. גם מחול ניקאראגוא נפל רב, אבל נצחו.

ש על המצפה.

בחירות באונס.

המושג „בהירה“ כשהוא לעצמו כבר מוציא כל אינס וכפיה מן הכלל, כי אם אונס יש כאן, בהירה אין כאן. אלו אפשר היה על-פי החקים לתקופי כל מדינה למנות בא"כה העם כטוב בעיניהם, הלא אין צורך לבחור, או היתה הממשלה שואלת את התקופים: כמי אתם הוצים והיתה ממנה את הרצויים לתקופים, לרועצי מועצת הממלכה, כמו שהדבר נהג באמת בהברי בית האדונים. אבל החקים נתנו זכות בהירה לעם. הרשות לכל מי שיש לו זכות-בהירה להגיד — ואינו צריך להגיד בגלוי, החוק דאג בעד ההלשים החלויים בדעת אחרים, שלא יצטרכו להגיד בגלוי: — רק כזה אני הוצה, וע"פ רוב דעות יבחר בא"כה העם. עתה ע"פ החקים החדשים אכדו התקופים כל יפוי-בה, אין לשום תקוף, לשום אדיר, לשום עשיר יותר „דעה“ בבהירות הצירים מאשר לחפים, לחלים, לעשוקים. החוק הזה הוא המפלט האחד והיחיד לשכבת החלשים בעם. רק בבהירות הכללית השוות, החפשיות והחשאיות יוכלו הרצוצים למצוא משפטם הגולל, בבהרה בתור רק בכאי-כהם לבדם, אשר ידעו בהם, שיוכלו לסמוך עליהם בכל עת מצוא, שיודעו משפטם, ירכיבו ריבם ויזכירו צדקתם במקום יצירת כל חק, בבית, אשר גם המניסטרס מנהלי הממלכה זקקים לו ומכרחים לישמוע בקולו. הזכות הזאת נתנה גם לנו, ואף אחינו הנדכאים כרוסיא רכשו להם כבר את הזכות הזאת. האדם הודע בעצמו, כי הכר הוא לעם עשוק ורל, רצון משפט וצריך לישועה, והוא מותר על הזכות הזאת מיראתו מפני התקופים, הרוצים לגוול מיד עמו הגענה את זכות הבהירה החפשיית, אדם כזה לא רק את עצמו הוא מקפה, כי אם גם בעמי האמלל הוא בוגד. רשות לכל אדם לתת כמתנה לאחרים את כל אשר לו, הוא אינו צריך כזה ולא חסיד, כי אם — שיטה, אבל לא ישע. אבל אדם הכר לעם עשוק, העושה השיבד לתקופים, בהוציאי מרשותו את זכות הבהירה ונתנת להם, אדם כזה הוא בוגד, ישע. כי אין לו רשות לקפה את עמו אף במקום סנה, אף שיש מקום לפתור, שהאמונה לעמו החליש נגד התקוף תגרום לו נזק פרטי. לצורך כללי, לשוכת הצבור שלו נהגים כל העמים, אף הפראים, אף הפרטיטיביים, אף הנבערים מכל דעת, להביא כל אחד ואחד קרבן משלו, לתור כל אחד על הנאותיו הפרטיות, כי זה בתור אף לשמש שפטפשים, כי רק הפצלחת הצבור יושב גם ליהודי הצריכים אנהו להסביר לבני עמנו הפקחים את המישכל הראשון הפשיט הזה? הנספן הורה, כי — להרפתנו — אונס יש צורך בזה. היו כבר מקדים רבים, שיהודים בחרו בנכדי או בבוגד נבל במקום שאפשר היה להם לבחור באחדם הנאמן, שהיה יוכל להיות שליח-צבור באמונה ולהושיע את עמי במעט. איי לנו שכך עלתה בימינו! לפנינו לא היה מקום יצרך להזהרה כזאת. כל יהודי ידע, שעליו להכנס גם בסכנה לשוכת עמו הנרדף. ואם נגד האחד בעמו, או נבדד מקפה ישראל, ההרם ההרימונו הרבנים, נדה נדוהו עד שעשה תשובה. איי לנו אם נאמר ואיי לנו אם לא נאמר. בימינו אלה נמצאים רבנים בגליציה, המכונים „גאונים“, מאורי הגולה“ וכו', וכו', הנותנים יד לפושעים כאלה, שאין להם שום רגש כושה ויושר, לחוק ידו בני עמם הנכונים. הם הורשים בגלוי מן הבודהים היהודים, לתור על זכות הבהירה שלנו, הכבישה הדלה האהה, שנשארה לנו בענינו, ולבחור בנכרים או בפושעי ישראל, שיהיו כפרלמנט בא"כה שונאינו ולא בא"כהנו. עמנו

הַמִּשְׁפָּחָה הַזֹּאת הָיְתָה מְבֹרָכָה בְּיַד ה' וְהָיָה כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה ה' לָנוּ וְלְבֵיתנוּ כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לְכָל הָעָם יִשְׂרָאֵל... (שם)

וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה ה' לָנוּ וְלְבֵיתנוּ כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לְכָל הָעָם יִשְׂרָאֵל

וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה ה' לָנוּ וְלְבֵיתנוּ כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לְכָל הָעָם יִשְׂרָאֵל

וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה ה' לָנוּ וְלְבֵיתנוּ כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לְכָל הָעָם יִשְׂרָאֵל... (שם)

לא ידוע ולא יבא כל מה שהאדם הושג שבנדאי יהיה דע, יהיה טוב וכל מה שהאדם בוטח בו מאד ומקוה שבנדאי יהיה לשיבתו, יהיה לדעתו, הכל להפך מתקנתו. בזה באר לו קהלת כל ענין צדק ודע לו, הישע וטוב לו. יש אדם העושה כל דע ושבועים, רק מדה טובה אחת, יש לו, שהוא ירא מאלהים ומשפטו על מעשיו הרעים, כי הוא מאמין ביכולת אלהים. וראת שמים של זה פועלת, שהקב"ה מאריך לו אפי ומשמיט עינו לאחר זמן. ויש אדם פד מרע ועושה טוב יתיישר בעיני אלהים ואדם, רק חסרון אחד יש לו, שאינו ירא כל כך מאלהים והוא בוטה במעשיו הטובים ובשכלו ומדמה, שאי אפשר שתבארו דעה בעדקתו. האיש הצדיק הזה ישיג דעה, ג"כ להפך מבטחונו. וזה שאמר קהלת: הוא ודע, שיהיה טוב רק, ליראי אלהים אשר ייראו מאלפניו. לכל צדק הוא קרא, וירא-אלהים" ע"פ הלשון השגורה בפי בני אדם. והוא מתנה בפירושו, לא כלי אהינותו, שלא יהיה טוב רק לאותם יראי-אלהים, אשר יראו באמת מפני אלהים, מפני שלטונו והנהגתו את גדול האדם. וטוב לא יהיה לרשע" אבל לא היה רשע—, אשר איננו ירא מאלפני אלהים". רק הרשע שאינו ירא, פן יקח אלהים מידו את כל אשר השיג והוא בוטה כלפי שלעולם יתמיד בידו טובו והצלחתו, רק זה יספיד אשרו הזמני וקרוב לבוא אידו. ולא יאריך ימים כצ"ל. כבוד הנכחתו, כי קצת הרברים הטובים, הנמצאים בעולם בין המון הרעות, נקראים בפי קהלת "צל". אדם בזמן שטוב לו הוא כאילו הוא חוסה בצל מעט מפני השרב וכמו שצל השמש עתיד לעבור, פן מעט הטוב יחלוף. גם הצלחת הרשע בזמנו נקראה בפי קהלת על הרשע שאינו ירא מפני אלהים לא תאריך הצלחתו ימים ותעבר כצל, להפך מבטחונו. דבריו קהלת פה ע"פ פירושו זה אינם דעתו לכד, הם דעת כל הנביאים וכל קדמונינו. ספר תהלים מלא מזה. בתהלים קומה תמיד הנראה מפני אלהים לשימרת המצות: "אשרי כל ירא ה' הנהלך בדרבני" (פ"ו). אשרי איש ירא את ה' במצותיו הפך מאד" (ק"ט). אשרי תמימי דרך ההולכים בתורת ה'" (ק"ט). תמימות הדרך היא יראת ה'. מי שאינו בוטה בכח עצמו ומתיחס בתמימות אל הנהגת אלהים מתוך אמונה חזקה שהכל בידו, הוא נקרא ירא-אלהים. גם המעתיקים את ספר קהלת סימו: "את האלהים ירא ואת מצותיו שמור", וראת שמים קודמת לעשיית המצות, ואין להחליף יראת שמים ביראת חטא. הרי שכלם אחוז בישטה זו, ששימרת המצות אינה מביאה לברכה אשר זמני רק עם יראת ה' ביהוד. והקדמוני תמיד יראת ה' לשימרת המצות. ואחרו שהכל תלוי ביראה, על כן, "יש הכל אשר נעשה על הארץ", דבר הנראה בעינינו כהכל, כאחד מרעות העולם, "שיש צדיקים שמעו אלהים כמעשה הרשעים",

וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה ה' לָנוּ וְלְבֵיתנוּ כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לְכָל הָעָם יִשְׂרָאֵל... (שם)

וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה ה' לָנוּ וְלְבֵיתנוּ כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לְכָל הָעָם יִשְׂרָאֵל... (שם)

לא ידוע ולא יבא כל מה שהאדם הושג שבנדאי יהיה דע, יהיה טוב וכל מה שהאדם בוטח בו מאד ומקוה שבנדאי יהיה לשיבתו, יהיה לדעתו, הכל להפך מתקנתו. בזה באר לו קהלת כל ענין צדק ודע לו, הישע וטוב לו. יש אדם העושה כל דע ושבועים, רק מדה טובה אחת, יש לו, שהוא ירא מאלהים ומשפטו על מעשיו הרעים, כי הוא מאמין ביכולת אלהים. וראת שמים של זה פועלת, שהקב"ה מאריך לו אפי ומשמיט עינו לאחר זמן. ויש אדם פד מרע ועושה טוב יתיישר בעיני אלהים ואדם, רק חסרון אחד יש לו, שאינו ירא כל כך מאלהים והוא בוטה במעשיו הטובים ובשכלו ומדמה, שאי אפשר שתבארו דעה בעדקתו. האיש הצדיק הזה ישיג דעה, ג"כ להפך מבטחונו. וזה שאמר קהלת: הוא ודע, שיהיה טוב רק, ליראי אלהים אשר ייראו מאלפניו. לכל צדק הוא קרא, וירא-אלהים" ע"פ הלשון השגורה בפי בני אדם. והוא מתנה בפירושו, לא כלי אהינותו, שלא יהיה טוב רק לאותם יראי-אלהים, אשר יראו באמת מפני אלהים, מפני שלטונו והנהגתו את גדול האדם. וטוב לא יהיה לרשע" אבל לא היה רשע—, אשר איננו ירא מאלפני אלהים". רק הרשע שאינו ירא, פן יקח אלהים מידו את כל אשר השיג והוא בוטה כלפי שלעולם יתמיד בידו טובו והצלחתו, רק זה יספיד אשרו הזמני וקרוב לבוא אידו. ולא יאריך ימים כצ"ל. כבוד הנכחתו, כי קצת הרברים הטובים, הנמצאים בעולם בין המון הרעות, נקראים בפי קהלת "צל". אדם בזמן שטוב לו הוא כאילו הוא חוסה בצל מעט מפני השרב וכמו שצל השמש עתיד לעבור, פן מעט הטוב יחלוף. גם הצלחת הרשע בזמנו נקראה בפי קהלת על הרשע שאינו ירא מפני אלהים לא תאריך הצלחתו ימים ותעבר כצל, להפך מבטחונו. דבריו קהלת פה ע"פ פירושו זה אינם דעתו לכד, הם דעת כל הנביאים וכל קדמונינו. ספר תהלים מלא מזה. בתהלים קומה תמיד הנראה מפני אלהים לשימרת המצות: "אשרי כל ירא ה' הנהלך בדרבני" (פ"ו). אשרי איש ירא את ה' במצותיו הפך מאד" (ק"ט). אשרי תמימי דרך ההולכים בתורת ה'" (ק"ט). תמימות הדרך היא יראת ה'. מי שאינו בוטה בכח עצמו ומתיחס בתמימות אל הנהגת אלהים מתוך אמונה חזקה שהכל בידו, הוא נקרא ירא-אלהים. גם המעתיקים את ספר קהלת סימו: "את האלהים ירא ואת מצותיו שמור", וראת שמים קודמת לעשיית המצות, ואין להחליף יראת שמים ביראת חטא. הרי שכלם אחוז בישטה זו, ששימרת המצות אינה מביאה לברכה אשר זמני רק עם יראת ה' ביהוד. והקדמוני תמיד יראת ה' לשימרת המצות. ואחרו שהכל תלוי ביראה, על כן, "יש הכל אשר נעשה על הארץ", דבר הנראה בעינינו כהכל, כאחד מרעות העולם, "שיש צדיקים שמעו אלהים כמעשה הרשעים",

השאלה היא: מהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...
 ומהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...
 ומהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...
 ומהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...
 ומהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...
 ומהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...
 ומהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...
 ומהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...
 ומהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...
 ומהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...

(המשך)

השאלה היא: מהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...

השאלה היא: מהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...

היא - ומפני דרכי שלום! - הוא, שכלי תוכו ככרו: ולפני מי? לפני אמי!
 לפני עצמו וכשרו: - - -
 האשה השכנה, שכבה הכיתה לשאלה בשלום החולה הוציאתי ברנע זה
 ממצבו המורד. השכנה ישבה על יד המטה ושאלה את החולה השוכנת לשלומה.
 זאת האההינה התעוררה מאד כראותה את שכנתה ורוחה שב אליה. השכנה ישאלה
 על דבר פרשי מחלתה, נאנה, יעצה עצות, הפכה את משכבה, היתהתפה ביסורי
 התולה - וכל זה באיוו פנימיות מיוחדת, בהתענינות כל כך יוצאת מן הלב עד
 להפליא. בעוד רנע התקשרה שיחה כל כך חיה בין החולה והמבקרת עד כי
 נכר היה, כי ברנע הזה שכחה את כל מכאוביה והרבת הוקל לה.
 העלב הצעיר שב לשלוק ספריו. ככל פעם אשר ראה, כי הוקל כאב אמי
 הרגיש, כי גם לו הוקל איזה דבר בנפשו. אך זאת לא היתה בכל אופן מרוכ
 השתתפות-כצער, כי-אם, להפך, מן ההכרה, שברנע הזה איננו כל כך "איש"
 לפניו.

- הוי כאן מי שישמש את התולה, מי שיגיש לה מעט מים להשיב
 את נפשה? - שאלה האשה. - התולה פרשה בידה.
 - עוזבה וכורדה הנני שוכבת כל היום, ענתה החולה כאנה, מי יש כאן?
 בענותו הרבים. אלמלי עוד היתה בתו... היא כבר היתה עתה בתולה גדולה,
 אלמלי היתה עד עתה. מן הסתם לא זכיתי לזה.
 - והכן? - שאלה השכנה.

התולה התהפכה מצד אל צד. "פה, רייזעלי, פה, קראה כהראותה על צדה, -
 פה כל היסורים... אוי, אוי, צדי, צדי..." כל יסוריה כמו התעוררו פתאם בית
 עיו. "הולה וחליש היא בעצמו", ענתה אהרי כן ודבריה יצאו מפיה ככבדות גדולה, -
 כל היום, אמלל, הוא נצרב מאין לו מי שיחמם לו אף צנצנת תה. בני האמלל.
 השכנה המבקרת הבינה להפך החולה. - מיד קמה והבינה גם להנער
 המים וגם אוכל השיטה לו. התולה הודתה להשכנה מאד על טוב לבת ועל
 טרחתה היותר. העלב טעם מן האכל, אשר הוגש לו.

גם, במצב רע כזה לא תהרל מהשגב על-אדותי ולדאוג לי, השב העלב
 בנפשו, - לב-אם... אנכי כל דאגתה... ומה אני לה? - ור: -! -! -! -!
 לא חדל הרעיון הזה מלהלאותו כל העת. וכלבו התעורר איזה ספק מזור: האם
 היה יכל גם היא להיות במקום האם? - -

ישראל יו
 שאלה היא: מהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...
 ומהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...
 ומהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...
 ומהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...
 ומהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...
 ומהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...
 ומהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...
 ומהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...
 ומהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...
 ומהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...

ישראל יו

השאלה היא: מהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...
 ומהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...
 ומהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...
 ומהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...
 ומהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...
 ומהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...
 ומהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...
 ומהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...
 ומהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...
 ומהו המושג 'שאלה' ומהו המושג 'שאלה'...

ישראל יו

עיון בספר קהלת.

המשך

(פסוק כ"ו) ומוצא אני מר ממת את האשה וכו'. הכונה בזה על תאומ
 המשגל העוברת גבול. "אסורים ידוה", כמו "מאסורים". הנופל בתאומ נשים ועווב
 גדר המוסר הוא כמו שנתפש בבית האסורים. קשה לצאת משם. טוב לפני אלקים
 ימלך ממנה". קהלת הולך לשיטתו למעלה, שגם בעניני המדות והמוסר מסור האדם
 ביד ההשגחה.

(פסוק כ"ז) "אמרה קהלת". הוי של "אמרה" ראויה להדבק בראש מלת
 "קהלת" והנכון "אמר הקהלת", כמו למטה י"ב הו. ויש רבים כאלה בתנ"ך.
 "אדת לאדת למצוא הישכון". אם יעשו הישכון מכל הנשים יש למצוא
 הישכון, כי אדת שיה אל הישנית, כלן שוות לרעה, כלן מכשילות את הגברים.
 "אשר עוד בקשה נפשו". בקשתו עוד הפעם אשה טובה אדת, כי אולי טעיתי
 בחשבוני, "אבל לא מצאתי". עדות קהלת על הנשים בזמנו יבארינו בודאי מכוונת
 היא אל האמת. "אשר עשה האלקים את האדם ישר". בטבע האדם (הזכר, כמו
 למעלה "אדם אחד מאלף") להיות ישר, על כן יש עוד זכר אחד מאלף טוב.
 "יהמה בקשו הישבות רבים". הנשים הישבות תמיד תחבלות ויועצות עצות רעות,
 ללכת אהרי שרירות הלב. "המה" תחת "הנה".

(קאפ. ה' פסוק א') "מי כה חכם ומי יודע פשר דבר? אני!" כן צורת
 הפסוק הזה המהובר עם הפסוקים הקודמים ורק בשעות ומכלי דעת עשה מחלק
 הקפיטלים הנוצרי פה הפסק. גם הלוקת הפסוקים משוכשת פה, כי מלת "אני"
 שבראש פסוק כי שייכת לסוף פסוק א'. וראש פרק הדיש ופסוק הדיש הוא מלת
 "פי" בפסוק ב'. וכוונת הכתוב כן היא: קהלת מתפאר שאין חכם במקצוע הזה
 כמנהגו, שהקר ודרש ובהן הרבה. על כן שאל: "מי כה חכם" (מלת "בהחכם" היא
 יתני מלות) לדעת פשר דבר ההווינות התמורהם בעולם? ואינו כוש לענות: "אני".
 "הכמת אדם תאיר פניו ועיו פניו ישנה". והוי העדה מוסגרת בתוך הפסוק בדרך
 אגב. מתוך שהזכיר את החכם הוא מוסר כלל, להזכיר את החכם האמת. כי מי
 שיש באמת הכמה כלבו הממלאה כל נפשו, או נכר הוא בפניו המאירים ופעוה
 פניו, אנרגיות המבצבצה מתוך קוי פניו. הוא מרמו כזה בודיעת כהו, כי על
 פניו יכירו הנשאלים, כי הוא עצמו חכם כזה הנה, וילמדו ממנו את כללי החיים,
 שהוא מוסר לעם בפסוקים הקודמים וככאים.

לכן הננו מבקשים מאת כל אוהבי התורה הודעים את ההתעוררות העצומה אשר גרמה ישיבתנו בכל העולם להחזיר את העטרה ליושנה, שיתמכו בידנו ממש ככסף. גם נבקש מאד שנים העשירים ויאלו נא לשלוח את בניהם אל ישיבתנו. ואיזה ימצאו קורת רוח בהם, המון והמלון ימצאו פה בתכלית הוול, כי עיר קטנה היא. כל החפץ לשלוח את בנו אל הישיבה יפנה אלינו במכתב ואחרי הודיענו אותו את כל התנאים וכל לשלוח את בנו (אם ירצה בתנאינו) אל הישיבה: אולם בלי מענה מאתנו לא יבא שום תלמיד, כי לא נקבלהו.

בברכה מקרב הלב
מנהלי הישיבה.
 האדרסה אל וניצא:
 ARON GELLER, Bohorodczany (Galizien).

מקורות: לכבי אביע כמז"ט להג' מר"ה אברהם אבא קארן להתנגת בנו מר חיים עב"ג מרת רעבל פרייטוויט. ישראל ראבב - לויאגהא:
 מקרב לב הננו מכרך כמז"ט את רעי מר אברהם דוד דאוידמאן מדוהבויטש לאריותו עם מרת הי' שרה טעפפער. אדרי ווילף-סטרי.

ברנשי גיל רננו מכרכים כמז"ט את יודינו מר יודא לעהרער לארשו את מרת פיגה לעהרער מסטניסלב. אברהם קורין, יוסף טייטעלבוים. הוב ביימעל.
 אני מכרך את מר שמרל הרמן מוכרו לבא: כבדות האריותין עב"ג מרת מינה ריווגר מפרנקפורט. חיים וויסבסקי - טלוימן.

די פאן מ. פרייליך פערפערטיגטען אונד אננער לעניטען ברוכבענדער לעניטען נוט אן אונד דריקען ניכט. אלס באנדאויטש פיר ברוכבענדער אויט ער זעהר נעריהמט. ברודי, ר"ר פאוועל גאלדהאכער.

השנה השלישית לישיבת "תורת חיים".
 בעיר בראדשין בגליציה, מתחלת זה עתה. והננו כנונים לעשות אייה את עבודתנו הקדושה בשקידה יתרה גם בעתיד. ואיזה נוסף תקונים רבים בהגהנת ישיבתנו;

מחלות עשויות מעדשים. בערב פסח אחרי חצות היום שוחטים בבית-הכנסת עז או כבש לקרבן פסח על המזבח הבנוי כשביל זה בכל בית כנסת. הם הונגים רק שבעת ימים. מצותיהם עשויות ממין עדשים. יום הראשון ויום השביעי מקרא קדש להם שבת שבתון וכל מלאכה, ואפילו בשול ואפיה, לא יעשה בהם.

הש מרונים בשנים צאצאי הכותים, ולפי דבריהם צאצאי שבט אפרים, אינם מודים בדיני חושבים, אבל שומרים את התורה הכתובה ונס היא שונה מעט מתורתנו. במקום אחד כתוב שם. כי רק ששת ימים יאכלו מצות. גם הם מקרינים עוד היום קרבן פסח בעים ברוב פאר על מזבחם אשר על הר גיזיום.

כת 'שבת' צבי. בסאלוניקי (טורקיא) נמצאים עוד כחמש אלפים נפש יהודים, שרידים מכת שבת צבי. הם קוראים עצמם 'מאמינים'. בלוי הם בעלי דת מהמד כשיצ רבם, אבל כסתר הם אוהזים עוד קצת ממצות התורה. גם הם שוחטים ק"פ ועורכים את הסדר כסתר כהאנוסים בספרד. את ההגדה הם קוראים ערבית. (מה, טלגרף.)

חכם חריף, וואלפצי: אמר נא בערצי, מדוע רוב מנהגי הפסח קשורים במספר ארבעה: ארבע פרשיות להקדמה, ארבע שעות לאסור המין בעי, ארבעה קושיות, ארבע כוסות, ארבעה בנים בהגדה, ארבעה מינים בקערה, ארבעה ימים תוהים (בסכות חמשה): כל ארבעה אלה בנגד מה? - בערצי: כוראי כנגד ארבע אמהות. - וואלפצי: חכם מן ה"מה נשתנה"! מה לארבע האמהות ולפסח? - בערצי: מה מטמטם! מה לארבע קושיות בפסח?

Dr. Leon Mirtenbaum
 ZAHNARZT
 Krakau, Grodzka 6.
 ord. 9-12 - 2-5
 פארצעלאן-עמאיל-אונד גאלדפלאמ-
 בען, קינסטליכע געביססע קראנען
 אונד גאלדבריקען.

בבית-מסחר הספרים
 של **ל. פארטגאנג, בהאשוי** (אונגריא)
 נמצאים ספרים בכל מקצועות הספרות העברית בשפת עבר, ברוגון ובלשונות לועזיות שונות.
ספרי חנוך ולמוד
 מהוצאות שונות ע"פ שיטת התיגומים ועברית-בעברית וגם התוצאות היותר חדשות, הכל נמצא בכל עת מן המוכן במספר גדול וע"פ תנאים טובים בכיוון רבט גדול בשביל מורים ובתרי-ספר.
קטלוג מפורט חנם וחפשי.
 האדרסה:
L. FORTGANG, KASCHAU (Ungarn)
 Deak Ferenczgasse 8.

Kaufmännischer Fern-Unterricht!
 בוכפיהרונג (אללע מעטארען) האנדעלסקארעספאנדענין, דייטשע שפראכלעהרע, קויפמ. רעכנען האנדעלסקונדע, ווארענקונדע, געאגראפיע, שענשרייבען, וועלמגעשיכטע, מעטעאגראפיע (אללע סיסטעמע) א. ו. וו קאנן יעדערמאן אהנע בעואנדערע פאר-קענטניססע אים בריעפליכען וועגען אונד אין קורצער צייט גרינדליך ערלערנען. ביי גלויכצייטיגער טיילנאהמע אן 4 לעהרפעבערן, סטענאגראפיע גראמטיס.
Gründliche briefliche Ausbildung zum tüchtigen Kaufmann.
 אנפראגען נור געגען רעטורקארטע פראספעקט א 85 העל. פראכעבריעפע א 1.20 קר.
Erstes commercielles Unterrichts Institut - Abteilung für briefl. Unterricht
A. WEISSMANN, PODGORZE-KRAKAU. H-E.
 איבערנאהמע פאן קויפמאנגיגען ביכעראיינרוכטיגען, בולאנסירונג אונד בויכערשאקאנטרוירונגען געגען מאססיגעס האנאראר.

שני לוחות הפילוסופיא
 יכילו אמנות השניות (Dualismus) ודעות האחדות (Monismus) בשלשת יסודות הפילוסופיא שהם: האלהים התכל והאדם. מאת ד"ר שלמה רובין. (עם תמונת המחבר). המחיר כתר אחד.
JOSEF FISCHER, Buchdruckerei, Krakau, Grodzgasse 62.

XX קעניגליכע אונגארישע געלדקלאססענלאטעריע
 בעשטעהט אים 125000 לאזע 62500 געווינגע
 פערצייכנים דער געווינגע
 דער גרעסטע געווינגע בעטרענגט אים גליקליכסטען פאללע
1000000 איינע מיליאן קראנען

1 פרעמיע 1	600000	—	600000
1 געווינגע	400000	—	400000
1	200000	—	200000
2	100000	—	200000
2	90000	—	180000
2	80000	—	160000
2	70000	—	140000
2	60000	—	120000
1	50000	—	50000
3	40000	—	120000
3	30000	—	90000
6	25000	—	150000
9	20000	—	180000
13	15000	—	195000
44	10000	—	440000
61	5000	—	355000
22	3000	—	66000
475	2000	—	950000
961	1000	—	960000
1635	500	—	817500
165	300	—	495000
39675	200	—	7935000
5925	170	—	905250
5325	130	—	692250
115	100	—	115000
4825	80	—	386000
3825	40	—	153000
געווינגע 62500			16.457.000

פרייזע דער לאזע:

קלאסע	אמטעל	פיערמעל	האלב	נאנין
I	1.50	3	6	12
II	2.50	5	10	20
III	4.00	8	16	32
IV	5	10	20	40
V	4	8	16	2
VI	3	6	12	24
קראנען 20	40	80	160	צוואמסען

מאן קאן אין צוויי קליינע ראשען איינענדען, דיא ערסטע מיט דער בעשטעל-לונג דיא צווייטע פאר דער ציעהונג פיינפטע קלאסע. פאלס דיערער בעטראג ניכט עשווא שאן דורך אינצווישען ערציעלשען געוויין איבערפליעסיג געווארען. בעשטעללונגען זינד צו ריכטען אן דיא הויפטקאלעקטער
האלמי אונד קאמפאניע אנדראשי שטראסע 60.
Halmi & Comp. Budapest, IV. Andrassystrasse 60.

